

17. prosinac 2008.

TERITORIJALNA AGENDA - PRVI AKCIJSKI PROGRAM

AKCIJA 2.4

Pripremanje i promicanje doprinosa ministara raspravi o najznačajnijim ključnim dokumentima EU s aspekta održivog prostornog razvoja i teritorijalne kohezije

DOKUMENT USVOJEN

DOPRINOS MINISTARA ZADUŽENIH ZA PROSTORNO PLANIRANJE I KOHEZIJSKU POLITIKU

Sastanak u Marseillesu 26. studenog 2008.

U OKVIRU TERITORIJALNE AGENDE, MINISTRI ODGOVORNI ZA PROSTORNO PLANIRANJE OBVEZALI SU SE DA ĆE RAZMOTRITI ODREĐENI BROJ KLJUČNIH DOKUMENATA.

S CILJEM POSTIZANJA OPERATIVNIH ZAKLJUČAKA O SVAKOM OD DOKUMENATA, FRANCUSKO PREDSJEDNIŠTVO POSTAVILO JE PITANJE U VEZI METODOLOGIJE POSTUPANJA S OVIM DOKUMENTIMA, OSOBITO U VEZI S USPOSTAVOM KOORDINACIJE S RAZLIČITIM POLITIČKIM VLASTIMA, NA EUROPSKOJ RAZINI I UNUTAR SVAKE DRŽAVE ČLANICE UNIJE.

METODOLOŠKI DOPRINOS ANALIZI SEKTORSKI TEMELJENIH POLITIKA I GLAVNIH STRATEGIJA

I - PREPORUKE ZA UVAŽAVANJE TERITORIJALNE DIMENZIJE U KLJUČNIM DOKUMENTIMA

Teritorijalna agenda usvojena na neformalnom sastanku ministara odgovornih za urbanizam i prostorno planiranje održanom u Leipzigu 24. i 25. svibnja 2007. utvrdila je glavne ciljeve i smjerove definiranjem političkog okvira za suradnju između država članica i Komisije s namjerom jačanja teritorijalne kohezije. Na neformalnom sastanku ministara održanom na Azorima 23. i 24. studenog 2007. usvojen je prvi Akcijski program za provedbu ove agende.

Ministri odgovorni za prostorno planiranje i kohezijsku politiku željeli su slijediti pristup započet u Leipzigu i na Azorima, čiji je cilj praktična primjena donesenih odluka, osobito proširenjem na uvjete za provedbu radnji Smjera 2 Prvog Akcijskog programa "utjecaj na ključne dokumente EU i davanje teritorijalno/urbane dimenzije sektorski temeljenim politikama".

Četiri od devet ključnih dokumenata prepoznatih u Teritorijalnoj agendi kao posebno značajnih za doprinos teritorijalnoj koheziji i za veze koje će biti uspostavljene s kohezijskom politikom bili su predmetom pozornog ispitivanja tijekom francuskog predsjedništva u drugoj polovici 2008.:

- Ruralni razvoj;
- Europska strategija održivog razvoja, u svojim dimenzijama primijenjena na klimatske promjene i teritorije koji se prilagođuju;
- Lisabonska strategija;
- Transportna politika nakon 2010. i revizija politike Ten-T (akciju vodi Njemačka)

Pripremni radovi na tri akcije na čelu s Francuskom pokazali su da provedba smjerova Teritorijalne agende u smislu uključivanja u glavne strategije i sektorski temeljene politike zahtijeva pet uvjeta koje je potrebno ispuniti:

1. Uzimanje u obzir teritorijalnog utjecaja glavnih strategija i sektorski temeljenih politika (ključnih dokumenata) odmah od njihovog početka.

Iskustvo pokazuje da sektorski temeljene politike Europske unije često imaju učinke koji mogu krenuti suprotno od cilja kohezije. Umjesto da pokušaju nadoknaditi popratne pojave tih politika pravila, nakon događaja, čini se daleko boljim da se u obzir uzmu vjerojatni teritorijalni utjecaji od njihovog početka kao i pregovori, na temelju novog cilja Zajednice koji se tiče teritorijalne kohezije.

2. Poboljšanje komplementarnosti i koordinacije između tih glavnih strategija i sektorski temeljenih politika i kohezijske politike.

Kohezijska politika je osmišljena kako bi sačinjavala dio glavnih političkih ciljeva Zajednice, putem strukturalnih fondova te kako bi se postigla poboljšana sinergija i komplementarnost između sektorski temeljenih politika unutar okvira teritorijalnih strategija. Također je potrebno osigurati postojanje čvrste komplementarnosti između glavnih ciljeva glavnih strategija i sektorski temeljenih politika i programskih dokumenata strukturalnih fondova, te dobru provedbu koordinacije.

3. Stjecanje boljeg znanja o teritorijalnim efektima glavnih strategija i sektorski

temeljenih politika poduzimanjem odgovarajućih studija i istraživanja, te praćenjem i procjenom odluka donesenih u teritorijalnom smislu, uz prikladne pokazatelje.

Vrlo često, procjenu stvarne provedbe načela i ciljeva definiranih u gore navedenim točkama 1. i 2. ometa nedostatak preciznih spoznaja o teritorijalnim pitanjima, kao i poteškoća u karakteriziranju i ocrtavanju relevantnih teritorija i mjerenje učinaka politika poduzetih s pogodnim pokazateljima: kako definirati prioritetna ruralna područja; koja područja su najugroženija klimatskim promjenama; kako kultura inovacije može biti primijenjena na različitim teritorijima? Metodologije za ex-ante procjenu teritorijalnog utjecaja svake nove politike ili velikih izmjena postojećih politika trebale bi biti razvijene na osnovu postojećih studija utjecaja.

4. Organiziranje koordinacije o pitanjima teritorijalne kohezije na europskoj i nacionalnoj razini.

Koordinacija politika Zajednice i financijski instrumenti zahtijevaju raspravu organiziranu u pravilnom obliku, na primjer između nadležnih ministara i Komisije, kako bi se osiguralo da teritorijalna kohezija bude uzeta u obzir u definiranju politika Zajednice i provedbi tih politika u državama članicama.

5. Podrška i davanje prvenstva teritorijalnim pristupima i projektima među svim sektorski temeljenim politikama i glavnim strategijama s velikim teritorijalnim utjecajem.

Na lokalnoj razini poželjno je osigurati da se ti sektorski temeljeni ciljevi integriraju u međusektorske teritorijalne strategije na relevantnim teritorijalnim razinama. Provedba takvih teritorijalnih pristupa zahtijeva definiranje prikladnih struktura upravljanja koje uključuju sve donositelje odluka i lokalne igrače zabrinute zbog geografske dimenzije ili uključenih tema, a uzimajući u obzir postojeće strukture s dužnim poštovanjem spram načelu supsidijarnosti.

Prijedlozi koje su usvojili ministri

Ministri odgovorni za prostorno planiranje i kohezijsku politiku smatraju da pravilno uključivanje teritorijalnih aspekata u glavne strategije, politiku kohezije i sektorski temeljene politike treba poticati kako bi se postigli ciljevi teritorijalne kohezije.

Nakon ispitivanja prva tri ključna dokumenta (Politika ruralnog razvoja, Lisabonska strategija i Strategija održivog razvoja, u smislu prilagodbe na klimatske promjene), ministri su dogovorili sljedeći metodološki pristup za postizanje ciljeva teritorijalne kohezije:

- Promicati razmatranje o teritorijalnom utjecaju sektorski temeljenih politika i glavnih strategija u procesu nastanka,
- Poboljšati koordinaciju između tih politika i strategija i kohezijske politike,
- Poboljšati znanje o teritorijalnim učincima sektorski temeljenih politika i glavnih strategija,
- Poboljšanje koordinacije na europskoj i nacionalnoj razini oko pitanja teritorijalne kohezije,

- Podržati i dati prioritet teritorijalnim pristupima i projektima u obimu koji je konzistentan u pogledu teme, zemljopisa ili funkcije.

Općenito, oni žele vidjeti nastavak rada na akciji 2.4 na ovoj osnovi, primjenjujući ga na druge ključne dokumente (glavne politike i strategije) prepoznate u Teritorijalnoj agendi, posebice prometna politika, pomorska politika, istraživačka politika, politika susjedstva i 7. Akcijski program EU-a za zaštitu okoliša.

METODOLOŠKI DOPRINOS ANALIZI SEKTORSKI TEMELJENIH POLITIKA I GLAVNIH STRATEGIJA

II - RASPRAVA O TOME KAKO NASTAVITI DALJE

Rad na tri ključna dokumenta koji je u tijeku, vođen od strane francuskog predsjedništva (politika ruralnog razvoja, Lisabonska strategija, Strategija održivog razvoja) - za koja je privremeni izvještaj ovdje priložen - kao i Njemačke (prometna politika) treba biti nastavljen kako bi ministri zaduženi za prostorno planiranje mogli izdati operativne preporuke o ovim ključnim dokumentima Teritorijalne agende.

Predloženo je da se vodećim državama partnerima povjeri odgovornost za nastavak njihovog posla kako bi dobili izvještaj na predstojećem neformalnom ministarskom sastanku.

Prijedlozi koje su usvojili ministri

Ministri odgovorni za prostorno planiranje i ministri zaduženi za kohezijsku politiku zatražili su od dvije vodeće zemlje partnera (Njemačka i Francuska) da nastave rad u tijeku, svaki na svom vlastitom dokumentu, na četiri ključna dokumenta kako bi predstavili prijedloge za preporuke na predstojećem neformalnom sastanku ministara za prostorno planiranje.